

DATATILSYNET

JUSTITSMINISTERIET

Vejledning om dataansvarlige og databehandlere

November 2017

Indhold

1	Forord	3
2	Hvad er forskellen på en dataansvarlig og en databehandler?	5
	2.1 Databeskyttelsesforordningens definitioner af begreberne dataansvarlig og databehandler	5
	2.2 Hvorfor er det vigtigt at finde ud af, om du er dataansvarlig eller databehandler?	5
3	Hvad gør man i praksis?	7
	3.1 Hvad kan du lægge vægt på ved vurderingen af, om du er dataansvarlig eller databehandler?	7
	3.1.1 Du kan for det første lægge vægt på, hvilke ydelser parterne skal levere	7
	3.1.2 Du kan for det andet lægge vægt på, hvem der træffer afgørelse om formål og hjælpemidler?	9
	3.1.3 Liste over udsagn, som du kan lægge vægt på ved din vurdering af, om du er dataansvarlig eller databehandler	11
	3.2 Hvad skal du være opmærksom på, når du har fundet ud af, hvem der er dataansvarlig og databehandler?	12
	3.2.1 Hvis du er dataansvarlig og har vurderet, at der er tale om en databehandlerkonstruktion	12
	3.2.2 Hvis du er dataansvarlig og har vurderet, at der ikke er tale om en databehandlerkonstruktion	13
	3.2.3 Hvis du som databehandler ønsker at gøre brug af en underdatabehandler	13
4	Særligt om fælles dataansvar	15
5	Yderligere eksempler, der kan bruges som inspiration ved vurderingen af, om du er dataansvarlig eller databehandler	17
	5.1 Eksempler hvor du og andre parter er selvstændigt dataansvarlige for forskellige behandlinger	17
	5.2 Andre eksempler	20
6	Opsummering	24

1 Forord

Når du som privat virksomhed, offentlig myndighed, fysisk person, institution eller ethvert andet organ behandler (f.eks. indsamler, registrerer, videregiver eller sletter) personoplysninger om andre personer, er det vigtigt, at du er opmærksom på, hvad din rolle er i forbindelse med behandlingen.

Inden for persondataretten sondres der mellem, om du er henholdsvis **dataansvarlig** for en behandling af personoplysninger, eller om du alene fungerer som **databehandler** for en dataansvarlig.

Det er vigtigt, at du kender din egen rolle i forbindelse med behandlingen, fordi kravene til en dataansvarlig og til en databehandler er forskellige.

Hvis de parter, der deltager i en behandling af personoplysninger, er usikre på, hvem der har ansvaret for at leve op til de forskellige regler om databeskyttelse, er der en risiko for, at ingen af parterne påtager sig ansvaret, eller at en part påtager sig et ansvar, som den pågældende reelt ikke har.

Det er således meget vigtigt, at du – inden du begynder at behandle personoplysninger – får afklaret, hvilken rolle du og eventuelle andre parter har i forbindelse med behandlingen.

I nogle tilfælde vil rollefordelingen mellem dig og de øvrige parter, der behandler personoplysninger, være let at afklare, fordi der er tale om en klassisk databehandlerkonstruktion, hvor f.eks. en IT-leverandør udelukkende handler efter instruks og udfører elektronisk databehandling af personoplysninger for en anden virksomhed eller en myndighed. I andre tilfælde kan det være langt mere vanskeligt at vurdere, om du handler som dataansvarlig eller databehandler.

Denne vejledning er skrevet som en hjælp til de private virksomheder, offentlige myndigheder, fysiske personer, institutioner og andre organer, som skal vurdere, om de handler som dataansvarlig eller databehandler, når de behandler oplysninger om andre personer.

Vejledningen indeholder ingen facitliste for fordelingen af ansvaret, men den præsenterer nogle generelle principper, som kan være nyttige at kende, når du skal foretage vurderingen. Vejledningen indeholder også en lang række eksempler, der gerne skulle kunne hjælpe dig med at vurdere, om du er dataansvarlig eller databehandler. Eksemplerne er medtaget efter input fra bl.a. advokater, branche- og interesseorganisationer, der er blevet mødt med tvivlsspørgsmål fra deres klienter og medlemmer.

Ønsker du en nærmere gennemgang af regler og praksis vedrørende begreberne dataansvarlig og databehandler, kan du bl.a. læse afsnittene 2.3.2.4, 2.3.2.5 samt kapitel 5 i betænkning nr. 1565/2017 om databeskyttelsesforordningen – og de retlige rammer for dansk lovgivning. Du

kan også læse Artikel 29-gruppens udtalelse i WP 169 af 16. februar 2010 om begreberne "registeransvarlig" og "registerfører". Udtalelsen kan findes [her](#).

2 Hvad er forskellen på en dataansvarlig og en databehandler?

2.1 Databeskyttelsesforordningens definitioner af begreberne dataansvarlig og databehandler

I databeskyttelsesforordningen defineres en dataansvarlig og en databehandler således:

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 7 er en **dataansvarlig**:

”en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighed, en institution eller et andet organ, der alene eller sammen med andre afgør, til hvilke formål og med hvilke hjælpemidler der må foretages behandling af personoplysninger.”

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 8, er en **databehandler**:

”en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighed, en institution eller et andet organ, der behandler personoplysninger på den dataansvarliges vegne”.

En dataansvarlig er altså den fysiske eller juridiske person, offentlige myndighed mv., der bestemmer, med hvilke formål personoplysningerne må behandles (formålet), og hvordan personoplysningerne må behandles (hjælpemidlerne), herunder af hvem personoplysningerne må behandles.

En databehandler er derimod en fysisk eller juridisk person, offentlige myndighed mv., der behandler personoplysninger på vegne af den dataansvarlige. Databehandleren bestemmer i modsætning til den dataansvarlige hverken hvordan eller med hvilke formål, der må behandles personoplysninger.

2.2 Hvorfor er det vigtigt at finde ud af, om du er dataansvarlig eller databehandler?

Det er vigtigt, at du finder ud af, om du er dataansvarlig eller databehandler, fordi kravene til dataansvarlige og databehandlere er forskellige.

I udgangspunktet er det nemlig den dataansvarlige, som har ansvaret for, at en behandling af personoplysninger lever op til reglerne i databeskyttelsesforordningen. Som dataansvarlig skal du derfor bl.a. sikre dig, at du:

- 1) Har lov til at behandle de oplysninger, som du og dine databehandlere er i besiddelse af (om du har en behandlingshjemmel).
- 2) Er i stand til at efterleve registrerede personers rettigheder (f.eks. opfylde din oplysningspligt eller give den registrerede indsigt).
- 3) Får indberettet eventuelle brud på persondatasikkerheden til Datatilsynet inden for 72 timer.

Hvis der er uklarhed om dataansvaret, kan dette føre til, at de personer, der behandles oplysninger om (de registrerede), får en dårligere beskyttelse. En registreret person vil f.eks. få svært ved at finde ud af, hvem han/hun skal henvende sig til, hvis den pågældende ønsker at udøve sine rettigheder til bl.a. at få indsigt, få berigtiget urigtige oplysninger mv.

3 Hvad gør man i praksis?

Det er Datatilsynets erfaring, at både fysiske personer, juridiske personer og offentlige myndighed mv. ofte kan have svært ved i praksis at finde ud af, hvornår de er henholdsvis dataansvarlige og databehandlere for en behandling af personoplysninger.

Dette skyldes bl.a., at parterne kan have en tendens til ikke i tilstrækkeligt omfang at se på, hvad det er for en ydelse der rent faktisk skal leveres – består ydelsen eller en del af ydelsen i en behandling af personoplysninger efter instruks fra og på vegne af en anden part, hvilket kan tale for, at der foreligger en databehandlersituation, eller skal der i virkeligheden leveres en helt anden type ydelse, f.eks. en håndværkerydelse, hvilket kan tale for, at der ikke foreligger en databehandlersituation.

Herudover kan det være vanskeligt for parterne entydigt at fastslå, hvem der bestemmer med hvilke formål personoplysninger må behandles, og hvordan oplysningerne må behandles.

I det følgende vil det blive gennemgået, hvad du kan lægge vægt på, når du – og de øvrige parter i et aftaleforhold – skal finde ud af, hvem der er henholdsvis dataansvarlige og databehandlere i forbindelse med en behandling af personoplysninger.

Det er den (offentlige) virksomhed eller organisation, som i sidste ende anses for at være ansvarlig for behandlingen af personoplysninger, der er "dataansvarlig", medmindre der er klare holdpunkter for at sige, at en fysisk person er den dataansvarlige, f.eks. hvis en fysisk person, der arbejder i en virksomhed eller en organisation, anvender oplysninger til (egne) formål, der ligger klart uden for virksomhedens aktiviteter. Det må generelt antages, at en virksomhed eller en organisation er ansvarlig for de behandlinger, der finder sted i forbindelse med disses aktiviteter.

3.1 Hvad kan du lægge vægt på ved vurderingen af, om du er dataansvarlig eller databehandler?

3.1.1 Du kan for det første lægge vægt på, hvilke ydelser parterne skal levere

Af databeskyttelsesforordningens definitioner kan det udledes, at der kun vil foreligge en databehandlerkonstruktion, hvis en aftale eller en del af en aftale mellem dig og en anden part (en databehandler) går ud på, at denne anden part skal behandle (f.eks. indsamle, registrere, opbevare, videregive eller slette) **personoplysninger efter instruks fra dig som dataansvarlig**.

Hvis aftalen mellem dig og en anden part derimod først og fremmest drejer sig om levering af en anden ydelse end behandling af personoplysninger, f.eks. en håndværkerydelse, hvor du ikke har behov for at give en instruks om behandling af personoplysninger, vil den anden part ikke

være din databehandler. Dette gælder også, selvom du giver den anden part nogle personoplysninger (f.eks. navn og adresse), som er nødvendige for, at denne part kan levere sin hovedydelse, nemlig håndværkerydelsen.

Eksempel 1 – Reparation af kopimaskine

Virksomhed A hyrer en reparatør til at reparere virksomhedens kopimaskine, hvori der kan være gemt dokumenter med personoplysninger.

Aftalen mellem virksomhed A og reparatøren går ud på, at reparatøren skal reparere virksomhed A's kopimaskine.

Virksomhed A vil i denne situation **ikke benytte reparatøren som databehandler**, fordi aftalen mellem parterne hverken helt eller delvist går ud på, at reparatøren skal behandle personoplysninger på vegne af virksomhed A.

Hvis der er risiko for, at reparatøren i forbindelse med sin reparation får adgang til personoplysninger, kan virksomhed A – som led i sine almindelige sikkerhedsforanstaltninger – bede reparatøren om at underskrive en tavshedspligtserklæring.

Eksempel 2 – Opsætning af greb

Kommunen K indgår en aftale med en lokal tømrermester om, at han skal opsætte nogle ekstra greb på en borgers badeværelse, da borgeren er dårligt gående, og derfor har brug for noget at støtte sig til. Kommunen er efter den sociale lovgivning forpligtet til at være borgeren behjælpelig med opsætning af nødvendige hjælperedskaber, herunder f.eks. greb.

I forbindelse med indgåelsen af aftalen giver kommunen tømrermesteren borgerens navn og adresse. Videregivelsen af borgerens navn og adresse er nødvendig, da tømrermesteren skal vide, hvor han skal opsætte de ekstra greb samt vide, hvad han skal skrive på sin faktura til kommunen.

Tømrermesteren er i denne situation ikke databehandler for kommunen K, selvom tømrermesteren modtager personoplysninger (navn og adresse og eventuelt også indirekte oplysninger om, at der er tale om en svækket borger) fra kommunen. Dette skyldes, at indholdet i aftalen mellem kommunen og tømrermesteren ikke angår behandling af personoplysninger. Selvom videregivelsen af navn og adresse på borgeren er en nødvendig forudsætning for tømrermesterens levering af ydelsen, har Kommunen K ikke behov for, at aftalen forpligter tømrermesteren til at behandle personoplysninger på en bestemt måde (efter instruks) fra kommunen. Kommunen har alene behov for, at der opsættes nogle greb hos en borger.

Når kommunen K i dette eksempel giver tømrermestren borgerens navn og adresse, vil der være tale om en lovlig videregivelse (f.eks. artikel 6, stk. 1, litra e) fra en dataansvarlig til en anden, og tømrermestren bliver således selv **dataansvarlig** for den behandling, som han foretager af borgerens navn og adresse mv.

3.1.2 Du kan for det andet lægge vægt på, hvem der træffer afgørelse om formål og hjælpemidler?

Som det fremgår af afsnit 2.1, er det den dataansvarlige, der bestemmer med hvilke formål personoplysningerne må behandles (**formålet**), og hvordan personoplysningerne må behandles (**hjælpemidlerne**).

I nogle situationer vil der ikke være tvivl om, at det kun er den dataansvarlige, der bestemmer formålet med behandlingen og de enkelte behandlingsskridt, f.eks. når den dataansvarlige har givet en detaljeret instruks til databehandleren om, at oplysningerne kun må behandles på en helt bestemt måde.

I andre tilfælde har den dataansvarlige givet databehandleren lov til at bestemme over dele af behandlingen, f.eks. hvilke tekniske og organisatoriske hjælpemidler, der skal bruges for at skabe den nødvendige sikkerhed i forhold til oplysningerne.

Det afgørende, for om der foreligger en instruks, og dermed en databehandlerkonstruktion, er, om en behandling af personoplysninger foretages af en anden part, mens du som dataansvarlig fortsat bestemmer over formålet og over de **væsentligste behandlingsskridt**, herunder **indsamling, sletning, videregivelse og brug af eventuelle underdatabehandlere**.

Hvis du som privat virksomhed, offentlig myndighed mv. ved lov eller lignende er blevet pålagt at behandle (f.eks. indsamle, registrere, videregive, opbevare eller slette) specifikke personoplysninger, vil du have behov for, at oplysningerne behandles efter instruks fra dig som dataansvarlig. Baggrunden herfor er, at du er pålagt et ansvar, og at du ikke har mulighed for at leve op til dine egne forpligtelser som dataansvarlig, medmindre en eventuel anden part handler efter din instruks.

Situationen kan være en anden, når du som privat virksomhed, offentlig myndighed mv. ikke ved lov eller lignende er blevet pålagt at foretage en bestemt behandling af personoplysninger. I denne situation har du som udgangspunkt ikke behov for, at en eventuel anden part handler efter instruks fra dig, hvis du alene er interesseret i at modtage det færdige produkt (f.eks. en rapport, som giver svar på en bestemt problemformulering), men ikke ønsker at blande dig i, med hvilke delformål og hjælpemidler dette opnås. Fraværet af en instruks i denne sammenhæng vil betyde, at aftalen drejer sig om noget andet end behandling af personoplysninger.

Det, at du tager initiativ til et projekt eller leveringen af en ydelse, vil således ikke i alle tilfælde gøre dig til dataansvarlig for en eventuel behandling af personoplysninger.

Eksempel 3 – En erhvervsdrivendes aftale med en revisor

Erhvervsvirksomheden E køber en ydelse fra en revisor, der går ud på, at revisoren skal udarbejde den erhvervsdrivendes selvangivelse, som kan indeholde personoplysninger. Erhvervsvirksomheden E's instruks er bredt og generelt formuleret og går alene ud på, at revisoren skal udarbejde selvangivelsen.

Revisoren vil i dette tilfælde agere som **selvstændigt dataansvarlig**, når det er revisoren, der træffer de væsentlige beslutninger om, med hvilke delformål og hjælpemidler opgaven skal løses.

Det er i øvrigt tvivlsomt, i hvilket omfang revisoren vil kunne tage imod en detaljeret instruks om udarbejdelsen af en selvangivelse, da revisoren i sit arbejde er underlagt professionelle forpligtelser og standarder. Se mere herom i eksempel 15 og 16 nedenfor.

Når du og dine medparter indgår en aftale -, der indebærer at der vil blive behandlet personoplysninger - og i den forbindelse fastlægger hver af jeres ansvar for behandlingen, er det i alle tilfælde vigtigt, at denne aftale afspejler virkeligheden. I kan således f.eks. ikke beslutte en rollefordeling, der går ud på, at du er dataansvarlig og at en anden part er databehandler, hvis det i virkeligheden er den anden part, der træffer alle væsentlige beslutninger om behandlingens formål og hjælpemidler. I tvivlsituationer kan jeres egne overvejelser dog indgå i vurderingen af, hvem der bærer ansvaret for en behandling.

Eksempel 4 – Fitness A bruger et system, der ejes og administreres af Web B

En fitnesskæde (Fitness A) har brug for at behandle personoplysninger, herunder navne, personnumre, e-mailadresser og kontooplysninger, om sine medlemmer. Formålet med behandlingen er bl.a., at Fitness A skal kunne opkræve betaling for medlemskab.

Fitness A ønsker at benytte et elektronisk system, hvori de nødvendige oplysninger kan registreres, opbevares og ajourføres mv. Fitness A indgår derfor en aftale med IT-virksomheden Web B, som har udviklet et system "FitnessCare", der kan det, som Fitness A ønsker. Oplysningerne, som Fitness A indtaster i systemet, opbevares på servere hos Web B, som ejer og administrerer "FitnessCare".

I aftalen mellem Fitness A og Web B fremgår det klart, at Web B kun må behandle oplysninger om Fitness A's medlemmer på den måde, som er aftalt med og godkendt af Fitness A.

Fitness A bestemmer således, med hvilke formål, der skal behandles personoplysninger (så Fitness A kan opkræve betaling fra deres medlemmer mv.) og hvordan oplysningerne skal behandles. Fitness A er derfor **dataansvarlig**.

I modsætning til eksempel 1 og 2 ovenfor går aftalen mellem Web B og Fitness A her ud på, at Web B skal levere en ydelse, der består i, at Web B skal behandle (opbevare mv.) personoplysninger. Ydelsen er altså behandling af personoplysninger. Når behandlingen samtidig alene sker på vegne af Fitness A, er Web B i denne situation **databehandler**.

At Web B er databehandler indebærer, at Web B ikke må bruge oplysningerne om Fitness A's medlemmer til virksomhedens egne formål eller til andre formål end aftalt med Fitness A.

Web B må heller ikke foretage væsentlige behandlingsaktiviteter uden konkret eller generel godkendelse fra Fitness A, herunder f.eks. benytte underdatabehandlere. Er der givet en *generel* godkendelse til at benytte underdatabehandlere, vil Web B i øvrigt forudgående skulle underrette Fitness A, inden der indgås aftaler med underdatabehandlere.

En særlig situation kan foreligge i tilfælde, hvor du som dataansvarlig, ved lov, er pålagt at bruge en bestemt leverandør. I disse situationer, kan du komme i tvivl om din og de øvrige parter rolle, idet du som dataansvarlig ikke har mulighed for at vælge en anden leverandør, selvom behandlingen – efter din vurdering – ikke er tilfredsstillende eller lovlig. Den manglende mulighed for at

fravælge en leverandør betyder dog ikke nødvendigvis, at der ikke kan foreligge en databehandlerkonstruktion.

Eksempel 5 – Kommunen K og It-styrelsen

Kommunen K skal behandle, herunder indsamle og opbevare, oplysninger om stofmisbrugere, som deltager i et afvænningsforløb hos kommunen.

Kommunen er efter lovgivningen forpligtet til at bruge systemet "Ny-chance", som administreres og stilles til rådighed af den offentlige myndighed, It-styrelsen

It-styrelsen har af lovgiver fået tillagt kompetence til at træffe afgørelse om, hvilke tekniske og organisatoriske hjælpemidler der skal anvendes for at skabe den nødvendige sikkerhed i forhold til de oplysninger, der behandles i systemet. It-styrelsen bruger ikke oplysningerne til egne formål, og styrelsen behandler (opbevarer) således blot oplysningerne for kommunerne.

It-styrelsen er i dette tilfælde **databehandler** for kommunen K, fordi behandlingen af personoplysninger om stofmisbrugere alene sker til kommunens formål og på kommunens vegne.

Til forskel fra en klassisk databehandlerkonstruktion har kommunen K ikke mulighed for at vælge andre leverandører, hvis kommunen ikke er enig i og kan godkende de hjælpemidler, som er fastlagt af It-styrelsen. Hvis kommunen ikke kan godkende systemet eller ændringer hertil, må kommunen gøre indsigelse overfor databehandleren eller – i sidste ende – overfor den overordnede myndighed, som databehandleren er underlagt.

Den manglende mulighed for at vælge en alternativ leverandør ændrer altså ikke ved, at It-styrelsen fungerer som databehandler for kommunen, da behandlingen alene sker til kommunens formål.

Det kan som nævnt ovenfor nogle gange være meget vanskeligt at afgøre, om du er dataansvarlig eller databehandler, for eksempel når der er en meget vag opgave- og kompetencefordeling mellem dig og de øvrige parter.

Her er det igen vigtigt, at du og de andre parter skaber jer et overblik over rollefordelingen og tager stilling til, hvem der træffer beslutning om formål og væsentlige hjælpemidler.

3.1.3 Liste over udsagn, som du kan lægge vægt på ved din vurdering af, om du er dataansvarlig eller databehandler

I kassen nedenfor er oplistet en række udsagn, der kan indgå i vurderingen af, om der mellem dig og en anden part er tale om en databehandlerkonstruktion, eller om du og den anden part hver især er dataansvarlige for de behandlinger, som I foretager.

- Oplysningerne behandles kun til dine formål.
- Den anden part behandler alene oplysninger på dine vegne.
- Du har ved lov eller lignende fået pålagt en opgave, som vedrører behandling af personoplysninger (f.eks. hvis du som kommune skal behandle ansøgninger om kontakthjælp).

- Aftalen eller en del af aftalen mellem dig og en anden part indeholder en direkte eller indirekte instruks om behandling af personoplysninger (modsat en aftale som alene retter sig mod levering af en anden ydelse).
- Den anden part skal varetage en opgave, som i princippet kunne have været udført af dig selv (modsat en ydelse, som kun lovligt kan foretages af den anden part).
- Du har instrueret den anden part i, hvordan oplysningerne skal behandles.
- Den anden part kan lovligt følge en instruks fra dig.
- Det er alene dig, der træffer afgørelse om formål og væsentlige hjælpemidler, herunder behandlingsskridt som indsamling, videregivelse, sletning og anvendelse af underdata-behandlere.
- Den anden part udfører ingen af ovenstående behandlingsskridt, medmindre det er aftalt med eller godkendt af dig.
- Du fører kontrol med, at den anden part behandler oplysningerne som aftalt.
- De personer, der behandles oplysninger om, har en klar forventning om, at du er ansvarlig for behandlingen.
- Du kan kræve oplysningerne tilbageleveret eller slettet hos den anden part, hvis du ikke længere ønsker, at den anden part skal behandle oplysningerne.

Din besvarelse af ovenstående udsagn kan pege i forskellige retninger, idet der ikke altid kan svares henholdsvis "ja" til alle udsagn eller "nej" til alle udsagn.

Når der ikke er et klart svar på, om du handler som dataansvarlig eller databehandler, må du, som angivet ovenfor, veje argumenterne op mod hinanden og vurdere, hvilken konstruktion der er flest og tungest argumenter for.

Du skal dog være opmærksom på, at nogle af udsagnene er afgørende for vurderingen. For eksempel kan du ikke fungere som databehandler, hvis du har svaret "ja" til, at du uden instruks eller godkendelse træffer afgørelse om formål eller væsentlige hjælpemidler. Et "ja" til at du ved lov eller lignende er pålagt at foretage en behandling af personoplysninger, vil desuden betyde, at du helt naturligt må anses for værende dataansvarlig.

3.2 Hvad skal du være opmærksom på, når du har fundet ud af, hvem der er dataansvarlig og databehandler?

3.2.1 Hvis du er dataansvarlig og har vurderet, at der er tale om en databehandlerkonstruktion

Hvis du er dataansvarlig og har vurderet, at der foreligger en databehandlerkonstruktion mellem dig og en medpart, skal du efterfølgende sikre dig, at der udarbejdes en databehandleraftale.

Databehandleraftalen skal indgås mellem dig (den dataansvarlige) og den anden part (databehandleren), og skal leve op til kravene til databehandleraftaler i databeskyttelsesforordningen¹. Det indebærer, at der skal være tale om en kontrakt eller andet retligt dokument, som er bindende

¹ Se databeskyttelsesforordningens artikel 28, stk. 3.

for databehandleren. Det er desuden et krav, at databehandleraftalen er skriftlig, herunder elektronisk.

Databeskyttelsesforordningen fastsætter herudover en del specifikke krav til indholdet af den databehandleraftale, som du skal indgå med din databehandler. Aftalen skal bl.a. indeholde oplysninger om genstanden for og varigheden af behandlingen, behandlingens karakter og formål, typen af personoplysninger, kategorierne af registrerede og dine forpligtelser og rettigheder som dataansvarlig samt de pligter, som databehandleren har i forhold til at varetage opgaven

For en uddybning heraf henvises til databeskyttelsesforordningens artikel 28, stk. 3, litra a-h.

3.2.2 Hvis du er dataansvarlig og har vurderet, at der ikke er tale om en databehandlerkonstruktion

Hvis du som dataansvarlig har vurderet, at der ikke er tale om en databehandlerkonstruktion, men derimod om en videregivelse af personoplysninger til en anden selvstændig dataansvarlig, skal du sikre dig, at du har lov til at videregive oplysningerne, og at modtageren har lov til at modtage oplysningerne (at du har en videregivelseshjemmel, og at modtageren har en behandlingshjemmel)².

Den anden part, som modtager oplysningerne fra dig, vil herefter være dataansvarlig for den efterfølgende behandling af personoplysningerne hos parten selv. Den part, der modtager oplysningerne fra dig, skal som nævnt sikre sig, at parten har en behandlingshjemmel til den "nye" behandling, ligesom den modtagende part skal sikre sig opfyldelse af sin oplysningspligt.

3.2.3 Hvis du som databehandler ønsker at gøre brug af en underdatabehandler

Hvis du er databehandler, må du ikke gøre brug af en underdatabehandler uden forudgående specifik eller generel skriftligt godkendelse fra den dataansvarlige.

Du skal som databehandler i tilfælde af generel skriftlig godkendelse underrette den dataansvarlige om eventuelle planlagte ændringer vedrørende tilføjelse eller erstatning af underdatabehandlere og derved give den dataansvarlige mulighed for at gøre indsigelse mod sådanne ændringer.

Hvis underdatabehandleren ikke opfylder sine databeskyttelsesforpligtelser, forbliver du som databehandler fuldt ansvarlig over for den dataansvarlige for opfyldelsen af underdatabehandlerens forpligtelser.

Det er dig som databehandler, der skal indgå en kontrakt med de underdatabehandlere, du måtte vælge af gøre brug af. Der er dermed ikke krav om, at det er den dataansvarlige, der skal indgå særskilte aftaler med eventuelle underdatabehandlere, så længe den dataansvarlige har givet dig tilladelse til at bruge underdatabehandlere.

² Datatilsynet har i sin praksis fastslået, at det er i strid med god databehandlingsskik, hvis en myndighed videregiver personoplysninger til en modtager, der ikke lovligt kan behandle de modtagne oplysninger. Se f.eks. denne afgørelse: <https://www.datatilsynet.dk/afgoerelser/afgoerelsen/artikel/klage-over-holbaek-kommune-og-tdc-as-behandling-af-person-numre/>

For en uddybning heraf henvises til databeskyttelsesforordningens artikel 28, stk. 2 og 4.

4 Særligt om fælles dataansvar

Hvis to eller flere parter i **fællesskab** bestemmer, **hvorfor** der skal behandles personoplysninger (formålet), og **hvordan** der skal behandles personoplysninger (hjælpermidlerne), er de fælles dataansvarlige for behandlingen³.

Fælles dataansvar kan altså kun komme på tale, hvis du og en eller flere andre parter sammen har ansvaret for en behandling, og hvis I alle har ret til at bruge oplysningerne til egne formål. Der er altså ikke tale om et fælles dataansvar, hvis en behandling kun foretages til dine eller en anden parts formål.

Eksempel 6 – Fælles dataansvar

Myndighed X behandler personoplysninger om sine medarbejdere med henblik på bl.a. lønudbetalinger. Oplysningerne behandles i systemet "løntjekker", som myndighed Y har stillet til rådighed.

Myndighed Y er efter loven forpligtet til at stille systemet "løntjekker" til rådighed for andre myndigheder, herunder myndighed X, som samtidig er forpligtet til at bruge systemet.

Herudover er myndighed Y efter loven forpligtet til at kontrollere, at andre myndigheder, herunder myndighed X, udbetaler løn til medarbejderne. Myndighed Y er desuden forpligtet til at udfærdige statistikker og rapporter på baggrund af de oplysninger, som indtastes i "løntjekker" af andre myndigheder.

Myndighed X og Myndighed Y er fælles dataansvarlige for den behandling af personoplysninger om myndighed X's medarbejdere, som foretages i "løntjekker", fordi begge parter afgør, hvorfor og hvordan oplysningerne behandles.

Situationen adskiller sig fra en almindelig databehandlerkonstruktion, fordi behandlingen ikke kun sker til den ene parts formål. Myndighed Y kunne f.eks. ikke udføre sin opgave med at føre kontrol eller udfærdige statistikker, hvis ikke myndighed X og andre myndigheder indtastede medarbejderoplysningerne i "løntjekker".

Situationen adskiller sig også fra en behandling med flere selvstændigt dataansvarlige, da parterne deler hjælpermidler (systemet) og til dels formålet (sørger for, at der bliver udbetalt korrekte lønninger). Der er altså ikke tale om to forskellige databehandlinger med forskellige formål og hjælpermidler.

³ Se databeskyttelsesforordningens artikel 26.

Som fælles dataansvarlige er du og de øvrige parter også fælles ansvarlige for at overholde reglerne i databeskyttelsesforordningen. Du og de øvrige parter må ikke være i tvivl om, hvornår (på hvilke punkter) I hver især har ansvaret for, at den fælles behandling lever op til reglerne. Det er derfor et krav, at I, i en aftale eller lignende, klart får afgrænset, hvem der har ansvaret for hvad. I praksis vil det dog sjældent være sådan, at du og de øvrige parter træffer alle store og små beslutninger herom i fællesskab.

Den aftalte og "interne" ansvarsfordeling mellem dig og de andre dataansvarlige ændrer ikke på, at I – overfor de registrerede – er fælles ansvarlige for hele behandlingen. De personer, der behandles oplysninger om, kan derfor stadig henvende sig til både dig og en anden part for at udøve deres rettigheder, f.eks. indgive en klage eller en anmodning om indsigt.

De personer, der behandles oplysninger om, skal også have adgang til at se det væsentligste indhold af ansvarsfordelingen mellem dig og de øvrige parter.

Hvis den fælles behandling af personoplysninger forvolder skade, som fører til et erstatningsansvar, hæfter du og de øvrige parter solidarisk for det fulde beløb for at sikre fuld erstatning til den/de registrerede.

5 Yderligere eksempler, der kan bruges som inspiration ved vurderingen af, om du er dataansvarlig eller databehandler

5.1 Eksempler hvor du og andre parter er selvstændigt dataansvarlige for forskellige behandlinger

I nogle tilfælde vil både du og andre parter behandle personoplysninger, hvor I hver især er ansvarlige for jeres egne behandlinger.

Det kan f.eks. være tilfældet, når du og de øvrige parter har et samarbejde, hvor I udveksler oplysninger mellem hinanden, men bruger oplysningerne til hver jeres formål.

Eksempel 7 – Rejsebureauet, hotellet og flyselskabet

Rejsebureauet NiceTravel tilbyder pakkerejser (med bl.a. flyrejse og hotelophold) til sine kunder. For at kunne booke rejsen og opkræve betaling, indsamler NiceTravel personoplysninger, herunder navn, adresse, personnummer og kontooplysninger, om kunderne.

Rejsebureauet NiceTravel beder Hotellet GreatStay om at booke hotelværelser til kunderne på de bestemte datoer. For at kunne foretage deres behandling (at reservere værelser til kunderne) har hotellet brug for oplysninger, bl.a. om kundernes navne. Rejsebureauet videregiver derfor oplysningerne til hotellet.

Rejsebureauet NiceTravel beder desuden Flyselskabet FlyNordic om at reservere flysæder til kunderne på de rette datoer. For at kunne foretage deres behandling (at reservere flysæder til rejsende) har flyselskabet brug for oplysninger om kundernes navne og personnumre. Rejsebureauet videregiver derfor disse oplysninger til flyselskabet.

Rejseselskabet, hotellet og flyselskabet er **hver især dataansvarlige** for den behandling, de foretager. De behandler oplysningerne til hver deres (nye) formål, og har selv vurderet, hvilke oplysninger der er nødvendige for at foretage behandlingen.

Eksempel 8 – Coachingvirksomheden, som videregiver lønoplysninger til SKAT

Coachingvirksomheden Lev-Dit-Liv indsamler og behandler personoplysninger om virksomhedens medarbejdere.

Formålet med coachingvirksomhedens behandling af oplysninger er at forvalte lønninger, opgaver, sundhedsforsikringer mv.

Coachingvirksomheden er efter skattelovgivningen forpligtet til at videregive oplysninger om medarbejdernes lønudbetalinger til SKAT.

SKAT skal bruge oplysningerne til at føre kontrol med, om medarbejderne har oplyst de korrekte indkomstbeløb mv., og dermed betaler det rigtige beløb i skat.

Coachingvirksomheden og SKAT er **hver især dataansvarlige** for den behandling, de foretager. Parterne behandler de samme oplysninger (lønoplysningerne), men med hver deres formål og hjælpemidler.

En anden situation med selvstændigt dataansvar kan opstå, når du (som dataansvarlig) har overladt oplysninger til en anden part (en databehandler), men efterfølgende accepterer, at databehandleren må bruge nogle af oplysningerne til en (ny) behandling, som databehandleren selv foretager og er ansvarlig for.

Du må i ovennævnte situation kun godkende din databehandlers anmodning om at anvende oplysningerne til egne formål, hvis du lovligt kan videregive personoplysningerne til databehandleren efter databeskyttelsesforordningens behandlingsregler.

Hvis du godkender, at din databehandler må bruge nogle oplysninger til egne formål, vil der kunne opstå en situation, hvor databehandleren både opererer som databehandler og dataansvarlig i forhold til de samme oplysninger. Databehandleren vil være databehandler, når denne behandler oplysninger på dine vegne og efter din instruks, men vil være dataansvarlig for de behandlinger, der foretages til databehandlerens egne formål.

Eksempel 9 – Forskeren, som behandler personoplysninger på kommunen Z's vegne, men som samtidig ønsker at anvende oplysningerne til egen forskning

Arbejdsmarkedsforvaltningen i kommunen Z har bedt forskeren X om at udarbejde statistik for, hvor effektivt forvaltningens forskellige tilbud bringer borgerne i arbejde eller tættere på arbejdsmarkedet.

Kommunen har i denne situation taget initiativ til behandlingen og har instrueret forskeren i, hvilke oplysninger der skal indsamles, samt hvornår oplysningerne må videregives og skal slettes mv. Behandlingen af personoplysninger foregår desuden på kommunens it-udstyr, som er stillet til rådighed for forskeren. I kontrakten med forskeren er det endvidere aftalt, at dataansvaret ligger hos kommunen.

Forskeren handler således efter instruks fra kommunen, da det er kommunen, der bestemmer formål og hjælpemidler. Forskeren er derfor **databehandler** for kommunen, når denne udarbejder statistikker på vegne af kommunen.

Ved siden af arbejdet for kommunen har forskeren en mindre virksomhed, hvor forskeren foretager videnskabeligt arbejde på eget initiativ og selv fastlægger behandlingernes formål og hjælpemidler.

Forskeren X ønsker at foretage en større videnskabelig undersøgelse af forholdene og mulighederne for de borgere, som står udenfor arbejdsmarkedet. Forskeren ønsker at anvende personoplysninger om borgere fra flere forskellige kommuner og i flere forskellige aldersgrupper. Forskningen skal foretages på virksomhedens eget it-udstyr, og forskeren vil træffe alle væsentlige beslutninger om behandlingen.

I den anledning anmoder forskeren kommunen Z om at lade hende anvende personoplysningerne til "sin egen" forskning.

Kommunen vurderer, at de har lov til at videregive oplysningerne (en videregivelseshjemmel) og giver derfor forskeren et krypteret USB-stik med de personoplysninger, som er nødvendige for forskerens videnskabelige undersøgelse.

Forskeren X, der som nævnt ovenfor, er **databehandler** for den undersøgelse, der foretages på vegne af og efter instruks fra kommunen, er nu samtidig **selvstændigt dataansvarlig** for behandlingen af de personoplysninger, som forskeren har fået videregivet af kommunen til brug for sin egen videnskabelige undersøgelse af forholdene og mulighederne for de borgere, som står udenfor arbejdsmarkedet.

Et selvstændigt dataansvar vil ligeledes komme på tale, hvis din databehandler uden din godkendelse, **benytter dine oplysninger til sit eget (nye) formål** eller benytter sig af væsentlige hjælpemidler uden instruks eller specifik godkendelse fra dig.

I denne situation vil din databehandler blive selvstændig dataansvarlig for den nye behandling eller for benyttelsen af de enkelte behandlingsskridt/hjælpemidler, og skal derfor have sit eget behandlingsgrundlag. Den pågældende vil endvidere have handlet i strid med jeres databehandleraftale ved at have handlet udenfor den instruks, som du har givet.

Eksempel 10 – Web B handler udenfor instruks og bliver selvstændigt dataansvarlig

En dataansvarlig (Fitness A) har brug for at behandle personoplysninger, herunder navne, personnumre, e-mailadresser og kontooplysninger, om sine medlemmer. Formålet med behandlingen er bl.a., at Fitness A skal kunne opkræve betaling for medlemskab.

Fitness A ønsker at benytte et elektronisk system, hvori de nødvendige oplysninger kan registreres, opbevares og ajourføres mv. Fitness A indgår derfor en aftale med IT-virksomheden Web B, som har udviklet et system "FitnessCare", der kan det, som Fitness A ønsker. Oplysningerne, som Fitness A indtaster i systemet, opbevares på servere hos Web B, som ejer og administrerer "FitnessCare".

I aftalen mellem Fitness A og Web B fremgår det klart, at Web B kun må behandle oplysningerne om Fitness A's medlemmer på den måde, som er aftalt med og godkendt af Fitness A.

Fitness A bestemmer således, med hvilke formål, der skal behandles personoplysninger (så Fitness A kan opkræve betaling fra deres medlemmer mv.) og hvordan oplysningerne skal behandles. Fitness A er derfor **dataansvarlig**.

Aftalen mellem Web B og Fitness A går her ud på, at Web skal levere en ydelse, der består i, at Web B skal behandle (opbevare) personoplysninger. Ydelsen er altså behandling af personoplysninger. Når behandlingen samtidig alene sker på vegne af Fitness A, er Web B i denne situation **databasehandler**.

Web B får en dag en henvendelse fra tøjfirmaet "Sportswear", som ønsker at købe oplysninger i form af e-mailadresser på fitnessmedlemmer. Web B rekvirerer herefter en liste med e-mailadresser på fitnessmedlemmer, bl.a. fra Fitness A, hvorefter listen mod betaling videregives til tøjfirmaet.

Web B handler i denne situation uden for sin instruks og uden godkendelse fra Fitness A, og Web B bliver derfor **selvstændig dataansvarlig** for videregivelsen af e-mailadresser til tøjfirmaet, og er således også ansvarlig for, at videregivelsen er lovlig.

5.2 Andre eksempler

Eksempel 11 – Kommunen K, som bruger PostNord til at levere en fysisk pakke indeholdende personoplysninger

En kommune K har modtaget en anmodning om aktindsigt fra borgeren B. Da borgeren er undtaget fra Digital Post, må dokumenterne (indeholdende følsomme personoplysninger) sendes med fysisk post til borgerens adresse.

Sagsbehandleren i kommunen pakker derfor dokumenterne ind i en stor pakke, som afleveres til PostNord med henblik på udbringning.

Aftalen mellem kommunen K og PostNord vedrører ikke behandling af personoplysninger. Aftalen går ud på, at PostNord skal levere en fysisk pakke hos borgeren. PostNord er **ikke databasehandler** for kommunen for så vidt angår de personoplysninger, der er inde i pakken.

For at kunne levere ydelsen (levering af pakken), har PostNord brug for oplysninger om modtagerens navn og adresse. PostNord er selvstændigt dataansvarlig for disse personoplysninger, som behandles på PostNords egne vegne for at kunne levere ydelsen.

Kommunen kan lovligt videregive oplysninger om borgerens navn og adresse til PostNord.

Eksempel 12 – Kommunen X, som hyrer en ekstern sagsbehandler

Kommunen X er efter beskæftigelseslovgivningen bl.a. forpligtet til at hjælpe kontanthjælpsmodtagere og ledige dagpengemodtagere til at komme i arbejde.

Som en del af hjælpen til en borger kan kommunen bl.a. træffe afgørelse om, at borgeren skal tilbydes et mentorforløb eller et læse-, skrive-, regne- eller ordblindkursus. Kommunen skal samtidig notere vigtige oplysninger om borgeren og gemme dem, så de kan findes frem senere.

Kommunen kan efter lovgivningen på beskæftigelsesområdet overlade det til andre aktører at udføre opgaver og træffe afgørelser, som ellers er pålagt kommunen.

Kommunen X overlader det til virksomheden "Borger-på-vej" at træffe afgørelse om, hvilke kurser man skal tilbyde en gruppe borgere for at lette deres vej tilbage til arbejdsmarkedet.

"Borger-på-vej" skal i den forbindelse foretage egentlig sagsbehandling, herunder indsamle, bearbejde, og opbevare personoplysninger om borgerne. Sagsbehandlingen skal samtidig overholde alle de krav, som kommunen X ville være pålagt, hvis de selv foretog sagsbehandlingen. Kommunen X har derfor ikke levet op til sine lovgivningsmæssige forpligtelser, hvis virksomheden "Borger-på-vej" ikke foretager den korrekte og nødvendige sagsbehandling.

Aftalen mellem kommunen og virksomheden drejer sig således om, at virksomheden skal foretage behandling af personoplysninger på vegne af kommunen. Virksomheden "Borger-på-vej" er derfor **databasehandler** for kommunen X.

Eksempel 13 – Kommunen W, som behandler ansøgninger og videregiver personoplysninger til en virksomhed, der er hyret til levere mad til kommunens borgere

Kommunen W er efter den sociale lovgivning forpligtet til at levere mad til kommunens ældre borgere, som ikke selv har mulighed for at lave mad grundet deres helbred.

For at afgøre, hvilke borgere der kan komme ind under "madordningen", må kommunen indsamle personoplysninger, herunder helbredsoplysninger, om borgerne.

Oplysningerne behandles og opbevares i systemet "Ældrejournalen", som ejes og administreres af virksomheden Web-X. Virksomheden behandler (opbevarer) oplysningerne på vegne af kommunen W og efter kommunens instruks, og fungerer derfor som **databasehandler** for kommunen.

Når kommunen W har afgjort, om en borger har ret til at deltage i "madordningen", giver kommunen borgerens navn og adresse videre til virksomheden, "Mad-Med-Mere".

Kommunen W og virksomheden "Mad-Med-Mere" har indgået en aftale om, at virksomheden leverer mad til de borgere, som er omfattet af "madordningen".

Aftalen mellem kommunen og virksomheden "Mad-Med-Mere" indeholder ingen instruks om behandling af personoplysninger, fordi kommunen ikke har behov for, at virksomheden behandler, f.eks. opbevarer, videregiver eller systematisere oplysningerne på deres vegne. Det er i denne situation ikke afgørende, at "Mad-Med-Mere"s egen behandling af borgernes navne og adresser er en nødvendig forudsætning for, at de kan levere mad til borgerne.

Virksomheden "Mad-Med-Mere" behandler (bruger og opbevarer) ikke oplysningerne på vegne af kommunen. Virksomheden bruger i stedet oplysningerne på egne vegne for at kunne udføre den praktiske opgave for kommunen. Det er i situationen heller ikke afgørende, at kommunen har "igangsat" behandlingen af personoplysninger ved at anmode om en service. Det er således til kommunens formål, at der sker levering af mad til de ældre, men til virksomhedens formål at der sker behandling af personoplysninger for at kunne levere ydelsen.

Virksomheden "Mad-Med-Mere" fungerer i denne situation som en **selvstændig dataansvarlig** for oplysningerne om borgernes navne og adresser.

Situationen kan være en anden, hvis det er nødvendigt for kommunen at gøre behandlingen af personoplysninger til en del af aftalen med "Mad-Med-Mere". Dette kan være tilfældet, hvis kommunen - for at overholde sine egne forpligtelser vedrørende indsamling og opbevaring af oplysninger - f.eks. har behov for, at "Mad-Med-Mere" i forbindelse med deres levering af mad samtidig indsamler oplysninger om, hvorvidt borgerne var hjemme og fik leveret mad på bestemte datoer. I en sådan situation må kommunens anvendelse af "Mad-Med-Mere" karakteriseres som en databehandlerkonstruktion, fordi aftalen mellem parterne indeholder en instruks om behandling af personoplysninger.

Eksempel 14 – En fagforening bestiller en rapport om et bestemt emne, men giver ingen instruks om behandlingen af personoplysninger

Fagforeningen X vil undersøge danskernes forhold til tvungen motion i arbejdstiden. Fagforeningen hyrer derfor virksomheden "Knowledge-is-Power", som får frie hænder til at foretage en undersøgelse heraf.

Virksomheden får at vide, at de skal undersøge problemstillingen og udarbejde en rapport om resultaterne. Fagforeningen har ikke behov for, at virksomheden behandler personoplysningerne på en bestemt måde, og undlader derfor at instruere virksomheden herom.

Virksomheden "Knowledge-is-Power" beslutter sig for at udarbejde spørgeskemaer, som sendes ud til 3000 borgere. Den tager desuden ud for at foretage interviews med borgere, som er underlagt tvungen motion på deres arbejdsplads.

Virksomheden begynder herefter at systematisere og analysere oplysningerne, før den udarbejder den færdige rapport til fagforeningen X.

Efter aftale mellem parterne skal virksomheden "Knowledge-is-Power" levere en rapport til fagforeningen X, og må ikke sælge rapporten videre til andre. Fagforeningen X har derfor "ejerskab" over den færdige rapport.

Dette ændrer dog ikke på, at virksomheden "Knowledge-is-Power" er **selvstændigt dataansvarlig** for behandlingen af personoplysninger i forbindelse med den videnskabelige undersøgelse, fordi den selv har truffet alle væsentlige beslutninger om behandlingen.

Virksomhedens mulighed for at anvende de indsamlede oplysninger (modsat den færdige rapport) til andre formål må bero på en vurdering af det aftaleretlige forhold mellem parterne.

Eksempel 15 – Advokatfirmaet, som administrerer en whistleblowerordning

Virksomheden X er ved lov pålagt at oprette en whistleblowerordning, hvor medarbejderne kan foretage anonyme indberetninger af ulovlige forhold mv.

Advokatfirma Y tilbyder at administrere virksomhedens whistleblowerordning ved at stille et system til rådighed, hvori medarbejderne kan foretage indberetninger. Advokatfirmaet vil herefter

modtage, opbevare og eventuelt videresende indberetningerne efter instruks fra virksomheden. Aftalen mellem parterne vedrører derfor behandling af personoplysninger.

Virksomheden X er som følge af den lovbestemte whistleblowerordning forpligtet til at foretage behandling af personoplysninger. Virksomheden er derfor afhængig af, at advokatfirmaet Y behandler oplysningerne på en bestemt måde (efter instruks), så virksomheden lever op til sine lovmæssige forpligtelser.

Advokatfirmaet Y vil i denne situation også umiddelbart kunne følge en instruks fra virksomheden, fordi behandlingen er mere ekspeditionspræget, lovbunden og ikke udtryk for klassisk advokatvirksomhed.

I dette tilfælde vil overvægten af argumenter pege i retning af at anse advokatfirmaet Y for **data-behandler** for de oplysninger, som behandles i forbindelse med firmaets administration af whistleblowerordningen for virksomheden X.

Eksempel 16 – Advokatfirmaet, som bistår en eventvirksomhed med at få erstattet et økonomisk tab

Eventvirksomheden Z beder Advokatfirma X om hjælp til at få erstattet et tab, som virksomheden har lidt i forbindelse med et nyligt overstået event, hvor en gruppe berusede unge mennesker skubbede virksomhedens varevogn indeholdende bl.a. højtalere og rappellingudstyr i havnen.

Aftalen mellem parterne sigter på, at Advokatfirma X skal bistå eventvirksomheden med at få erstattet det økonomiske tab.

Advokatfirma X begynder herefter at behandle personoplysninger om bl.a. de unge mennesker til brug for erstatningssagen. Advokatfirmaet træffer selvstændige beslutninger om, hvilke oplysninger der skal indsamles, slettes, videregives mv. Behandlingen af oplysninger sker ikke efter instruks eller godkendelse fra eventvirksomheden.

I forhold til retsplejelovens regler og de advokatetiske regler er det desuden tvivlsomt, i hvilket omfang Advokatfirma X ville have mulighed for at følge en detaljeret instruks fra den dataansvarlige om, hvordan der skal behandles personoplysninger i en konkret sag eller, at oplysningerne skal slettes.

Der kan i situationer vedrørende advokatbistand og anden rådgivning argumenteres for forskellige delinger af ansvaret. I denne situation vil mest dog tale for at anse Advokatfirma X for at være en **selvstændig dataansvarlig**, fordi Eventvirksomheden X ikke henvendte sig til advokatfirmaet for at få behandlet, f.eks. opbevaret, personoplysninger. Aftalen mellem parterne må i denne situation anses for at vedrøre en anden ydelse (advokatbistand), hvor advokatfirmaet helt naturligt træffer egne beslutninger om udførelsen af en opgave, og advokatfirmaet vil som udgangspunkt ikke være undergivet en egentlig instruktionsbeføjelse fra eventvirksomheden om at behandle oplysningerne på en bestemt måde.

6 Opsummering

Efter at have læst denne vejledning skulle du gerne være blevet bekendt med nedenstående principper, som kan være nyttige at kende, når du skal tage stilling til ansvarsfordelingen i forbindelse med en behandling af personoplysninger.

- Det er dig, som dataansvarlig, der afgør, hvorfor og hvordan der behandles personoplysninger.
- Når du benytter en databehandler, må denne alene behandle personoplysninger på dine vegne og efter din instruks, herunder i forhold til beslutninger om brug af væsentlige hjælpemidler.
- I en databehandlerkonstruktion skal den direkte eller indirekte aftale (eller en del af aftalen) mellem dig og en anden part gå ud på, at én af jer skal foretage en behandling af personoplysninger for den anden.
- Du skal sondre mellem situationer, hvor formålet (eller en del af formålet) med en aftale er, at den anden part skal behandle personoplysninger på dine vegne, og situationer, hvor formålet med en aftale er, at parten alene skal levere en anden ydelse – også selvom leveringen af denne ydelse kræver, at den anden part i et vist omfang skal behandle personoplysninger på egne vegne og uden instruks fra dig.
- Hvis en part i en aftale ved lov eller lignende er pålagt at foretage en behandling af personoplysninger, vil denne part typisk have behov for, at aftalen indeholder en instruks om behandlingen, hvormed aftalen kommer til at vedrøre behandling af personoplysninger.
- Hvis hverken du eller andre parter ved lov eller lignende er blevet pålagt at behandle personoplysninger, er det væsentligt, om der i forbindelse med indgåelsen af aftalen er givet en instruks om behandling af personoplysninger. I denne situation er det bl.a. relevant, om en part (f.eks. en advokat, læge eller revisor) har mulighed for at handle efter instruks i forbindelse med den pågældende behandling.
- Det er afgørende for dataansvaret, hvem af parterne, der træffer selvstændige beslutninger om formål (evt. delformål) og brug af væsentlige hjælpemidler, herunder indsamling, sletning, videregivelse og brug af underdatabehandlere.
- Du kan som dataansvarlig uddelegere visse beslutninger til din databehandler, herunder f.eks. hvilke tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger, der skal anvendes for at skabe den nødvendige sikkerhed omkring dine oplysninger.

- Der kan være fælles dataansvar mellem dig og flere andre parter, hvis I i fællesskab bestemmer, hvorfor og hvordan der skal behandles personoplysninger.
- Når du og de øvrige parter skal fastslå, hvem der er henholdsvis dataansvarlig og databehandler, kan der være udsagn, der peger i forskellige retninger. I disse situationer må I veje udsagnene op mod hinanden og vurdere, hvilken rollefordeling der er flest og tungest argumenter for.